

Penta Unió Zrt.

A zárt, illetve nyílt végű lízinghez fűződő áfa
szabályok bemutatása, összehasonlítása

Különös tekintettel a személygépkocsi-lízing áfa szabályaira

NÉV: Földes Gábor

Szak: Okleveles forgalmiadó-szakértő

Konzulens: Szilágyi Miklósne

Tartalomjegyzék

Bevezetés	5
1. A lízingről általában.....	6
1.1. A lízing történeti fejlődése.....	6
1.2. A lízing fogalma	8
1.3. A lízing fajtái	9
1.3.1. A pénzügyi lízing.....	10
1.3.2. Az operatív lízing.....	14
1.3.3. Különleges lízingfajták	17
1.3.4. A lízingfajták összehasonlító táblázata.....	17
1.3.5. A lízing könyvelése a lízingbevevőnél	20
2. A lízing áfa-rendszerbeli kezelése	24
2.1. A lízing egyes típusainak áfa-rendszerbeli elkülönítése.....	24
2.2. A lízing, mint komplex ügylet	24
2.3. A zárt végű pénzügyi lízing	25
2.3.1. Termékértékesítés vagy szolgáltatásnyújtás?	25
2.3.2. Az adófizetési kötelezettség keletkezésének az időpontja.....	25
2.3.3. Az adó alapja	26
2.3.4. Bizonylatolás:	26
2.3.5. Elszámolási kötelezettséggel átvett összeg.....	26
2.3.6. Járulékos költségek	27
2.4. A nyílt végű pénzügyi lízing.....	29
2.4.1. Szolgáltatás nyújtása, vagy termékértékesítés?	29
2.4.2. Az adófizetési kötelezettség keletkezése	29
2.4.3. Bizonylatolás	31
2.4.4. Az adó alapja	31
2.5. Az operatív lízing.....	31
2.6. Egyéb elszámolások.....	32
2.6.1. Az ügynöki jutalék elszámolása	32

2.6.2.	Elszámolások az Áfa törvény hatályán kívül	32
2.7.	A lízing és az adólevonási jog áfa rendszerbeli megítélése	32
2.7.1.	Adólevonási jog a lízingelt eszköz használata során	32
2.7.2.	A levonási jog korlátozása a lízingelt eszköz beszerzése után.....	33
2.7.3.	A nyílt végű személygépkocsi-lízing és a levonási jog.....	34
2.7.4.	A levonható adó megosztása a használat jellegétől függően	36
2.7.5.	Nyilvántartási kötelezettség	37
2.8.	Melyik lízinget válasszam?	37
2.9.	Adójogi kockázat a nyílt végű lízingnél.....	40
Összefoglalás	42
Irodalomjegyzék	44
Nyilatkozat a szakdolgozat eredetiségéről	45

Bevezetés

Bevallom, miközben írtam a szakdolgozatomat, nagyon sokat gondolkodtam azon, hogy mit is írhatnék a bevezetőbe, mivel indokolhatom a témaválasztást. Aztán rájöttem, hogy a téma önmagát adja el. Melyik az a cégvezető, amelyik ne kacérkodott volna a cégautó beszerzés gondolatával? Tovább megyek: Melyik cégvezető ne gondolkodott volna már el azon, hogy a személygépkocsi beszerzését a cégével finanszírozza, miközben áfát is visszaigényel? Láthatóan igen nagy érdeklődés van a téma iránt, azonban kutatásom során mégsem talákoztam olyan anyaggal, amely ebben az évtizedben íródott, a személygépkocsi-lízing és a 2007. évi CXXVII. törvény (továbbiakban Áfa törvény) összefüggéseivel foglalkozott és a terjedelme meghaladta a néhány oldalt. Pedig egy ilyen munkára igencsak nagy szükség lett volna, főleg az Áfa törvény 2012.01.01-i változása után, amely új fejezetet indított a hazai személygépkocsi-lízing történetében. Amikor egy céges autó beszerzése miatt, előtérbe kerül a lízing, nagy valószínűséggel a 2012-es Áfa törvénymódosítás is szerepet játszik a döntésben.

Szakdolgozatomban a lízing kialakulásának, fejlődésének rövid áttekintése után, a lízing fajtáit, típusait ismertetem, majd ezt követően, a lízing tartalmi elemei kerülnek bemutatásra, illetve azok Áfa törvénnyel való kapcsolata és a törvény általi kezelése. Szakdolgozatom készítése során nézőpontomat végig meghatározza, hogy könyveléssel, adótanácsadással foglalkozom. Vizsgálódásomat ügyfélközpontúan, elsősorban a lízingbevevő oldaláról folytatom. A téma elméleti feldolgozása mellett, törekszem a gyakorlatias megközelítésre, mintegy ezzel is segítséget nyújtva a cégvezetőknek a döntés folyamatában és az optimális lízingkonstrukció kiválasztásában. Valós ajánlat összehasonlításával, bemutatom azt a lízingtípust, amellyel jelentős megtakarítást lehet elérni, párhuzamosan azokkal a tényezőkkel, melyekre a hazai vállalkozóknak figyelmet kell fordítani, amennyiben jogszerűen szeretnének eljárni.

Nem kerülöm meg azokat a területek sem, amelyek az Áfa törvény 2012-es változása után, értelmezési bizonytalanságot váltottak ki és foglalkoztatták a szakmai közvéleményt. Kiemelten foglalkozom az áfa visszaigénylés lehetőségeivel és a felmerülő adójogi kockázatokkal, illetve a kockázatok minimalizálása érdekében alkalmazandó technikákkal.

1. A lízingről általában

1.1. A lízing történeti fejlődése

Egyes nézetek szerint, a lízing gyökereit az ókorban találhatjuk, azonban a mai értelemben vett lízing első megjelenése az 1870-es évekre tehető, amikor is az amerikai Bell Telephone Company a telefonkészülékeket eladás helyett bérbe adta.¹ Ennek fő oka az volt, hogy a telefonok bérbeadásával növelje a beszélgetések forgalmát és ezzel további nyereségre tegyen szert. Éppen ezért, a Bell Telephone Company példája gyors követőkre talált. A lízing ebben az időszakban még a gyártók értékesítési eszköze volt, hiányzott még a finanszírozási, befektetési funkciója.

A lízing következő generációja a múlt század közepén jelent meg, először az USA-ban, majd Európában. A II. világháborút követő gyors fejlődés következtében, a beruházásokhoz szükséges tőkeigény messze meghaladta a rendelkezésre álló forrásokat. A tőkehiány fedezhető lett volna kölcsönrel is, de a lízing konstrukciója sokkal biztonságosabb volt a hitelező számára. Ez alapján a hitelező a lízingtárgy tulajdonjogát megtartja magának anélkül, hogy viselnie kellene a tulajdonosi terhet és kockázatot, a beruházó a szerződéskor csak a lízingtárgy birtokát kapja meg. Azonban a beruházó számára a korszerű gépek és berendezések működtetése a fontos és nem a tulajdonosi pozíció. Az USA-ban 1952-ben, elsőként a United States Leasing Corporation jött létre, mely az 1970-es évekig az egyik legnagyobb lízingtársaság maradt.² Ford típusú személygépkocsik lízingbeadásával jelent meg kezdetben a piacon.

A gyors növekedésnek indult lízingvállalkozások átvállalták a bérbeadással és a finanszírozással járó kockázatot a gyártóktól, megszerezték a lízingtárgyat a lízingbevevők igényei alapján és a használatukba adták. Európában, az 1960-as évek elejétől elsősorban Franciaországban, Olaszországban és Németországban terjedt el a lízing, mint finanszírozási forma, azonban a 1970-es évekig a szerepe marginális volt, mivel a lízinget, mint új egzotikus jelenséget kezelték. Az 1970-es évek fejlődésére, mint a lízing-boom időszakára tekintenek vissza, mely egyre inkább nyilvánvalóvá tette a lízing normatív szabályozásának szükségességét. Kelet-Európában a lízing fejlődése

¹ [Dr. Varga Nelli – A pénzügyi fogyasztói lízing; PhD értekezés, 2009]

² [Dr. Varga Nelli – A pénzügyi fogyasztói lízing; PhD értekezés, 2009]

csak a piacgazdaság keretei között kezdődött el, a szocialista gazdaság keretei között nem volt lehetősége elterjedni a lízingnek.

Összefoglalva megállapítható, hogy ebben az időszakban a lízing már nem a gyártók értékesítési eszközének tekinthető, hanem három fél kapcsolatát jelentő finanszírozási forma: a gyártóé, a lízingbeadóé és a lízingbevevőé, továbbá, hogy nem a bankok terméke, hanem a bankok által biztosított finanszírozási formák konkurenciájaként alakult ki a piacon.

A lízing újabb generációja alatt a lízing mai fejlődését értjük, melyre a következő főbb tendenciák kialakulása a jellemző:

- a lízingbeadók a lízingtárggyal kapcsolatosan egyéb szolgáltatásokat is elkezdnek nyújtani;
- a lízingbeadók szövetségbe tömörülése;
- a lízingbeadók specializálódása egy-egy lízingtípusra vagy lízingtárgyra;
- globalizáció, a határon átnyúló lízingügyletek számának növekedése;
- nemzetközi lízingszervezetek létrehozása;
- Európai Közösségen belüli egységes szabályozás igényének megjelenése.

Magyarországon először 1970-ben született pénzügyminisztériumi rendelet, a lízinggel kapcsolatosan. A 66/1970-es PM rendelet az állóeszközök feladatszerű bérbeadását tette lehetővé. Az 1989-ben megszületett Társasági Törvény után megkezdődött az ún. prompt lízing időszaka, melyben a lízingbevevő cég bújtatott adásvétellel juthatott hozzá a lízingtárgyhoz. Ugyanis a prompt lízingben a lízingcég közvetítésével, az összes lízingdíj egyösszegű kifizetésével azonnal hozzájuthatott a vevő a lízingtárgyhoz, mintegy nullára rövidítve a lízing futamidejét. Így folyó költségként számolhatta el a lízing díját, amely csökkentte az adóalapot, szemben a rendes vásárlással, amely csak a társasági adó törvény által elismert mértékben csökkentette volna az adóalapot értékcsökkenés címén. Ennek a korszaknak 1992-ben lett vége, amikor is a társasági adóról szóló törvény 36 hónapban minimalizálta a lízing futamidejét. A lízingbeadók szövetsége 1991-ben alakult meg Magyarországon, Lízingszövetség néven, amelynek céljai között a mai napig a magyar szabályozás kialakítása, fejlesztése és egységesítése, valamint a lízingügylet szereplőinek érdekképviselése szerepel.

A lízing hazai fejlődését összevetve a nemzetközi fejlődéssel, megállapítható, hogy hazánkban a lízing kialakulását sokkal inkább befolyásolta a jogalkotói döntés, mint a gazdasági élet igénye.

Elterjedésében jelentős szerepe volt az 1990-es évek első felében fennálló kedvező adójogszabályoknak, amelyek azonban az évtized végére fokozatosan szüntették meg a lízing kivételezett helyzetét. Ennek ellenére nem tűnt el a gazdasági életből, hanem meghonosodott, beépült a köztudatba, és ott funkcionál, ahol a gazdaságban leginkább szükség van rá. Azonban napjainkban is nagymértékben befolyásolják, a lízing gazdasági életben való szereplését, a számviteli és adózási jogszabályok változásai. Egy hátrányos jogszabályi módosítás a visszaesését, míg egy kedvező jogalkotói döntés a lízing volumenének növekedését eredményezheti. Mindez pedig azzal a következménnyel jár, hogy a lízing történeti fejlődése elválaszthatatlanul összefonódik a lízing igénybevételére ösztönző közgazdasági, adójogi, számviteli megfontolásokkal és azok váltoásaival, valamint a finanszírozás iránti szükséglet intenzitásával. Jó példa erre az Áfa törvény 2012. évi módosítása is, mely a személygépkocsi-lízing hazai történetének legújabb fejezetét indította el, és amellyel dolgozatom is részletesen foglalkozik.

1.2. A lízing fogalma

Az angol „to-lease” szóból kiindulva - ami elsődlegesen bérletet jelent – a lízing speciális bérlet.³

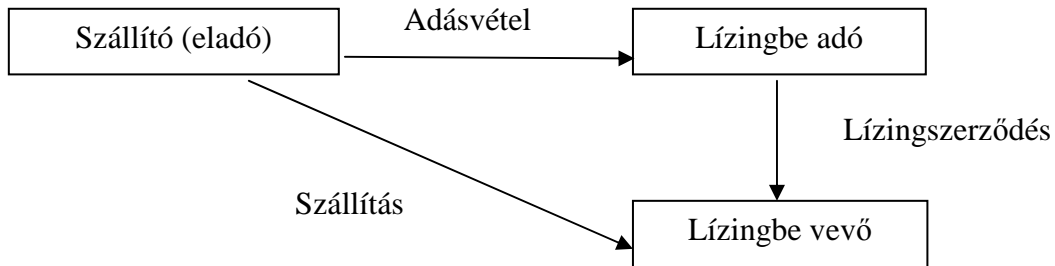
A klasszikus közgazdasági értelmezés szerint, a lízing olyan ügylet, amely során a lízingbeadó azzal a céllal vásárolja meg a lízingbevevő által kiválasztott lízingtárgyat, hogy annak használatát a lízingbevevőnek díjfizetés ellenében adott időre átengedje. Egyidejűleg a lízingbeadó lehetőséget teremt arra, hogy a szerződésben meghatározott futamidő lejártával a lízingtárgy a lízingelő tulajdonába menjen át. A használati jog átengedésével a lízingbevevő viseli a használattal járó kockázatokat, de természetesen a lízingtárgy használatából adódó haszonszerzés is őt illeti meg.

A fentiek ismeretében a lízingnek három szereplője van: a lízingbeadó, a lízingbevevő és a szállító.

³ [Katona Ferenc – Bankismeretek, 2007]

Ma már több lízingfajtát ismerünk a klasszikus lízing mellett, de bármelyik levezethető az eredeti meghatározásból. A lízing folyamatát, következő ábra jól szemlélteti.

1. ábra – A lízing folyamata

(Forrás: Katona Ferenc - Bankismeretek, Dunaújváros, 2007)

A lízingszerződések a következő módokon jöhetnek létre:

- a lízingbevevő az eszközt a szállítónál kiválasztja, majd a lízingvállalathoz fordul, amely azt a saját nevében és saját számlájára megvásárolja és bérbe adja a lízingbevevőnek;
- a lízingbevevő azonnal a lízingvállalathoz fordul, hogy annak technikai, kereskedelmi bázisát a lízingtárgy beszerzésénél igénybe vehesse;
- az ún. „sale and lease back” formánál a lízingbeadó a lízingtárgyat a lízingbevevőtől vásárolja meg, majd bérbe adja neki.

1.3. A lízing fajtái

A lízingnek két alapvető fajtáját különböztetjük meg: a pénzügyi (finanszírozási) és az operatív (működési) lízinget. Az összes lízingtípus ezek valamilyen speciális változata, vagy átmenet a kettő között.

1.3.1. A pénzügyi lízing

A pénzügyi lízing fogalma a jogban

A 2000. évi C. törvény a számvitelről (továbbiakban Szvt) 3. § (8) bekezdés 13. pontja a pénzügyi lízing fogalmát a következőképpen határozza meg:

„pénzügyi lízing: a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló törvény szerinti pénzügyi lízingszerződés alapján létrejött ügylet, ideértve azt is, ha az az anyavállalat és a leányvállalata között jött létre;”

Látható tehát, hogy az Szvt. 2015. január elsejétől a pénzügyi lízing fogalmának meghatározásakor a Ptk. rendelkezése helyett a Hpt. szerinti meghatározást veszi át, kiküszöbölve ezáltal a korábbi definíciós bizonytalanságokat a gyakorlati alkalmazás során. Nézzük tehát, hogy alakul a pénzügyi lízing fogalma a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 2013. évi CCXXXVII. Törvény 6. § 89. pontja értelmében:

„pénzügyi lízing: az a tevékenység, amelynek során a lízingbeadó ingatlan, vagy ingó dolog tulajdonjogát, illetve vagyoni értékű jogot a lízingbevevő határozott használatába adja oly módon, hogy a használatba adással a lízingbevevő

- a) viseli a kárveszély átszállásából származó kockázatot,
- b) a hasznok szedésére jogosulttá válik,
- c) viseli a közvetlen terheket (ideértve a fenntartási amortizációs költségeket is),
- d) jogosultságot szerez arra, hogy a szerződésben kikötött időtartam lejártával a lízingdíj teljes tőketörlesztő és kamattörlesztő részének, valamint a szerződésben kikötött maradványérték megfizetésével a dolgon ő, vagy az általa megjelölt személy tulajdonjogot szerezzen. Ha a lízingbevevő nem él e jogával, a lízing tárgya visszakerül a lízingbeadó birtokába. A felek a szerződésben kötik ki a lízingdíj tőkerészét – amely a lízingbe adott vagyontárgy, vagyoni értékű jog szerződés szerinti árával azonos -, valamint kamatrészét és törlesztésének ütemezését”.

IFRS a pénzügyi lízing főbb ismertető jegyeiről⁴

Öt kritériumot határoz meg a standard, amelyek közül, akár egy fennállása esetén is pénzügyi lízingnek minősül az ügylet. Ezek a következők:

- a) a tulajdonjog a vevőhöz kerül a szerződéses futamidő végén;
- b) a lízingbevevő számára az ügylet vételi opciót tartalmaz;
- c) a lízing futamideje lefedi az eszköz gazdaságos élettartamának jelentős részét;
- d) a lízingtárgy valós piaci értékével egyenlő a fizetendő lízingdíj;
- e) a lízingelt eszköz olyan speciális jellegű, hogy jelentős átalakítás nélkül kizárólag a lízingbevevő tudja használni.

17. számú IAS a pénzügyi lízingről⁵

Pénzügyi lízing a vevő oldaláról

- A pénzügyi lízingbe vett eszközt annak a reális és legalább a lízingdíjban megfizetendő jelenértéke közül az alacsonyabb értéken a lízingbevevő aktiválja.
- Kötelezettség törlesztésére és az azzal együtt megfizetett kamatköltségre kell megosztani a bérleti díjat.
- Az eszköz várható hasznos élettartalma alatt a lízingbe vett eszköz után értékcsökkenést kell elszámolnia a lízingbevevőnek, kivéve, ha kétséges a birtokba vétel. Ebben az esetben a rövidebbet kell figyelembe venni a hasznos élettartam, illetve a lízing időtartama közül.

Pénzügyi lízing a lízingbeadó oldaláról

- A lízing időszakán belül egyenletesen kell elszámolni, a lízingből származó bevételt. A követelések között kell állományba venni, a pénzügyi lízinget, a lízingbeadó számára.

⁴ [Bartha Ágnes – Nemzetközi számviteli ismeretek, 2013]

⁵ [A Magyar Villamos Művek Közleményei – 2003/4]

- A könyv szerinti értéket meghaladó bármilyen kiegészítő szolgáltatást, mely a pénzügyi lízing keretében bekövetkező értékesítéssel és visszaadással függ össze, el kell határolni és a lízing időszaka alatt kell azt leírni.

A pénzügyi lízing leginkább egy beruházási hitelhez hasonlít, hiszen egyrészt hosszúlejáratú finanszírozási forma, másrészt pedig jellemzően tárgyi eszköz finanszírozást hajtanak vele végre. A kettő között azonban többféle különbség van. A pénzügyi lízing lényege, hogy a futamidő végén a lízingbevevő tulajdonába kerülhet az eszköz, viszont a futamidő alatt végig a lízingbeadó a tulajdonjog, a lízingbevevő pedig csak használati jogot élvez. Mindemellett a lízing futamideje alatt a lízingbevevő mérlegében szerepel a lízingtárgy, a befektetett eszközök között, forrás oldalon pedig a hosszúlejáratú kötelezettségek között.

A bankhitelnél viszont jogilag a lízingtárgy tulajdonosa lesz a vállalkozó, mely rendszerint fedezetként szolgál a hitelfelvétel során. Ennek megfelelően nemfizetés vagy egyéb jogi probléma esetén, a pénzügyi lízingnél a lízingbeadó könnyebben és gyorsabban hozzájuthat a saját tulajdonában álló eszközhöz, mint bankhitel esetén.

A pénzügyi lízing két típusra osztható: zárt végű és nyílt végű pénzügyi lízingre. Ha a futamidő végén a lízingbevevő automatikusan tulajdonjogot szerez a lízingtárgyon, zárt végű pénzügyi lízingnek minősül, míg ha futamidő végén, szabadon dönthet arról, hogy maradványértéken megvásárolja-e a lízingtárgyat vagy visszaadja a lízingbeadónak, akkor nyílt végű pénzügyi lízingnek.⁶

A zárt végű pénzügyi lízing

Zárt végű lízing esetében a lízingtárgy a futamidő kezdetétől a lízingbevevő könyveibe kerül, majd a futamidő végén a lízingtárgy tulajdonjoga is automatikusan a lízingbevevőre száll át. A futamidő folyamán a lízingtárgy tulajdonjoga megmarad a lízingbeadónál, viszont mivel a lízingbevevő könyveiben szerepel, így az értékcsökkenés elszámolására is a lízingbevevő a jogosult. Emellett a lízingbeadó a tulajdonjogon kívül, minden más jogot a lízingbevevőnek engedményez. A lízingügylet megkötésekor a lízingbeadó kiszámlázza a lízingbevevőnek a lízingtárgy

⁶ [Béza Dániel - Kisvállalkozások finanszírozása, 2007]

teljes, áfával növelt vételárát. A lízingbevevő a futamidő elején köteles a lízingtárgy áfáját megfizetni, amit később visszaigényelhet, természetesen a visszaigénylési feltételek fennállása esetén. A lízingtárgy használatáért a lízingbevevő a futamidő során rendszeresen lízingdíjat fizet, melynek kamatrésze költségként elszámolható, tehát csökkenti az adóalapot. Emellett a lízingtárgyra elszámolt amortizáció szintén csökkenti az adóalapot.

A zárt végű pénzügyi lízing tehát a futamidő elején az áfa egyösszegű finanszírozását, valamint a végső tulajdonos személyének eldöntését igényli. Ennél fogva a zárt végű pénzügyi lízing hasonlít leginkább a tárgyi eszközzel fedezett beruházási hitelhez, hiszen abban az esetben is a futamidő elején, egy összegben kell megfizetni az áfát. Az áfa finanszírozásában a lízingbeadó segítséget nyújthat, például, rövid lejáratú kölcsönrel.

A nyílt végű pénzügyi lízing

A nyílt végű pénzügyi lízing esetében, a futamidő elején, a felek a lízingszerződésben nem tisztázzák, a végső tulajdonos személyét. A felek a lízingügylet végén döntenek el, hogy visszaszáll-e a lízingtárgy a finanszírozóra, vagy a lízingbevevő vásárolja meg, maradványértéken, esetleg él vevőkijelölési jogával. Az esetek nagy többségében a lízingbevevőhöz kerül a lízingtárgy.

A lízingtárgy tulajdonjoga a futamidő folyamán végig a finanszírozóé, de a lízingbevevő könyveiben szerepel. Ennek megfelelően a lízingtárgy amortizációja, valamint kamatterhe ebben az esetben is a lízingbevevő adóalapját csökkenti.

A nyílt végű lízing az áfa elszámolásban is különbözik a zárt végűtől. Ebben az esetben ugyanis nincs szükség a lízingtárgy áfájának egyösszegű befizetésére a futamidő elején. A finanszírozó cég számlát állít ki az első részletről a lízingbevevőnek, mely számla áfás. Ez az összeg a lízingtárgy vételárának 10-30%-át szokta jelenteni, adóval növelten. Innentől kezdve, a futamidő során a lízingbeadó havonta állít ki számlát a lízingbevevőnek, mely számlák az áfát is tartalmazzák. Ebből következik, hogy a lízingtárgy összes áfáját a lízingbevevő mintegy elosztva, a futamidő során fokozatosan fizeti meg, ami pénzeszközkímélő módszerként értékelhető. A futamidő során a havonta

kiállított számlák tartalmazzák a lízingtárgy tőke- és kamatrészeit, valamint a tőkerész áfáját. Az áfa természetesen nem a kamattal növelt tőkerészre, hanem a nettó tőkerészre vonatkozik. Az áfa visszaigényelhető, a kamatrész pedig költségként elszámolható. A tőkerész elszámolása a pénzügyi lízinggel kapcsolatos kötelezettségek tartozik számlájára, valamint a pénzeszközök követel számlájára kerül. Ez tehát nem csökkenti az adóalapot, hiszen mérlegtételekről van szó.

A futamidő végén az amortizált lízingtárgy a könyvszerinti maradványértéken szerepel, és ezen az áron tudja a lízingbevevő a lízingtárgy végleges tulajdonjogát megszerezni.

1.3.2. Az operatív lízing

Az IFRS szerint minden olyan lízing operatív lízing, amely nem felel meg a pénzügyi lízing definíciójában rögzítetteknek.⁷ Az operatív lízing során, a lízingtárgy tulajdonjoga a lízingbeadónál marad, tehát az amortizációt a lízingbeadó számolja el és a lízingtárgy értéke is a lízingbeadó mérleg-főösszegét gyarapítja. A lízingbevevőnél az eredménykimutatásban fog megjelenni a lízingtárgy használatának költsége. Az operatív lízing lényegében egy bérleti szerződés, tartós bérletnek is szokták nevezni.⁸

Az operatív lízing során, a futamidő végén a lízingtárgy általában nem kerül a lízingbevevőhöz, hiszen meghatározott ideig bérelte az eszközt és onnantól kezdve már nincs szüksége rá. Ha mégis, akkor vételi opciót köthet a lízingtárgyra, amelyben az elején megállapodnak a felek a leendő árról. Ez azonban azért ritka, mert ha a lízingbevevő előreláthatólag is hozzá akar jutni a lízingtárgyhoz a futamidő végén, akkor eleve inkább pénzügyi lízinghez fog folyamodni. Mindazonáltal az operatív lízing futamideje alatt is köthető vételi opciós szerződés, ha a lízingbevevő meggondolta magát, és mégis hozzá akar jutni véglegesen a lízingtárgyhoz a futamidő végén. Ha ugyanis a lízingtárgy beválik a termelés során, netán új piacokra is eljuthat vele a lízingbevevő, akkor előfordulhat, hogy a lízingtárgy végleges tulajdonosa kíván lenni.

Az operatív lízing esetében a maradványérték, amelyen a vételi opció gyakorolható, rendszerint megegyezik, vagy közel áll az eszköz pici értékéhez. Ez abban különbözik a pénzügyi lízingtől, hogy abban az esetben a könyv szerinti érték a mérvadó, míg az

⁷ [Bartha Ágnes - Nemzetközi számviteli ismeretek, 2013]

⁸ [Béza Dániel - Kisvállalkozások finanszírozása, 2007]

operatív lízing esetében az eszköz valós piaci értéke (utóbbi általában magasabb, kivéve sérülés, baleset stb. esetén).

Az operatív lízing általában nem korlátozódik az eszköz használatba adására, mint a pénzügyi lízing esetében. A lízingbeadó sokszor egyéb szolgáltatásokat kapcsol a lízingtárgy használatba adása mellé (pl. javítás, karbantartás, fejlesztés, esetleg újabbakra való kicserélés), ezért a lízingdíjak jellemzően magasabbak, mint a pénzügyi lízing esetében.

A lízingdíjakat havonta fizetik, minden hónapban azonos összegben. Az operatív lízing futamideje jellemzően rövidebb, mint a beruházási hitelhez hasonló pénzügyi lízingé. Így a futamidő végén az eszköz még általában forgalomképes és jól működő állapotban van, így a lízingcégek azokat tovább értékesíthetik, vagy újra lízingbe adhatják.

A lízingdíj fizetésénél speciális terület a mezőgazdaságé, ahol nem havonta kell fizetni egyenlő részletekben, hanem a két fél megállapodásától függően jellemzően ősszel és tavasszal, 1-1 alkalommal a betakarításhoz és értékesítéshez kapcsolódóan.

A futamidő lejártával a lízingbevevő:

- visszaszolgáltathatja a lízingtárgyat,
- meghosszabbíthatja a lízingszerződést,
- megvásárolhatja a lízingtárgyat.

A lízingtárgy megvásárlása nem feltétlenül egyezik meg a lízingbeadó könyveiben szereplő könyv szerinti értékkel. A lízingtárgyat annak piaci értékén szokta értékesíteni a tulajdonos, hiszen annak kora, használhatósága és állapota lehetővé teszi az értékesítést a könyvszerinti értéknél magasabb áron.

Az üzemeltetés kockázata megoszlik a két fél között. A lízingbeadó kockázata abban rejlik, hogy a lízingtárgy tulajdonjoga az övé, illetve az ő könyveiben szerepel. Tehát, probléma esetén az ő eszköze van kitéve a kockázatnak. A lízingbevevő kockázata pedig a lízingtárgy nyereségszerzési céllal történő használatában rejlik, hiszen neki a lízingtárgy segítségével profitot kell realizálnia, méghozzá a lízingtárgy segítségével megvalósított, egy vagy több projektből. Ha ez nem sikerül, akkor nem fogja tudni

teljesíteni szerződésben vállalt kötelezettségeit, például a lízingdíjak megfizetését. Ha a fizetések elmaradnak, a lízingbeadó cég támadó szándékkal léphet fel, csak úgy, mint bármely más hitelezője a cégnek, amely végső soron annak felszámolását is eredményezheti.

Az operatív lízing havi díjait a lízingbevevő költségként számolhatja el. A pénzügyi lízing elszámolásától abban különbözik ez a konstrukció, hogy a kamatrészek mellett a tőkerészek is elszámolhatók költségként, így csökkentve az adóalapot. Emellett a havi lízingdíjak áfája szintén visszaigényelhető. Az operatív lízing csökkenti a társasági adóalapot, miközben, - a mérlegen kívül szerepelve, - nem mutatja ki a vállalat valós „eladósodottságát”, azaz, az idegen tőke arányát a forrásoldalon, de cserébe nem növeli a befektetett eszközök állományát és a mérlegfőösszeget sem.⁹ Az operatív lízingről azonban, minden lényeges információt a kiegészítő mellékletben szerepeltetni kell.

17-es számú IAS az operatív lízingről¹⁰

Operatív lízing a lízingbevevő oldaláról

- Az operatív lízing díját a lízingbevevőnek költségként kell elszámolnia.

Operatív lízing a lízingbeadó oldaláról

- A lízingbe adott eszközt a mérlegben kell kimutatni a lízingbeadónak
- Az eredménykimutatásban kell szerepeltetni a bevételt a lízingbeadásból, egyenletesen elosztva, a szerződés teljes időtartamára.
- Az eredménykimutatásba kell beállítani a lízingbeadott eszközökkel kapcsolatos költségeket, beleértve a terv szerinti értékcsökkenést is.

⁹ [Brealey – Myers; Modern vállalati pénzügyek, 2005]

¹⁰ [A Magyar Villamos Művek Közleményei, 2003/4]

A lízingbeadó- és vevőre vonatkozóan

Mindkét félnek a kiegészítő mellékletben szerepeltetnie kell minden lényeges információt a lízingre vonatkozóan, a lízingszerződés ismertetésével együtt.

1.3.3. Különleges lízingfajták

Az egyes üzleti ügyek legeredményesebb megvalósítása érdekében, szinte naponta keletkeznek újabb és újabb lízingfajták, ezét itt csak néhány alapvető típus kerül bemutatásra.

Direkt és indirekt lízing

Abban az esetben, ha a lízingbeadó és szállító ugyanaz a személy, direkt lízingről beszélünk. A tőkeerős gyártó vállalatok és forgalmazók a saját termékeiket szokták ily módon lízingbe adni. A pénzügyi lízing általában indirekt lízing, míg a direkt lízing általában operatív jellegű.

Visszlízing

A visszlízing egy olyan konstrukció, amikor valaki valamilyen jószágát eladja egy lízingtársaságnak, majd azt azonnal lízingbe is veszi. Ezt abban az esetben szokták választani, amikor a termelőnek forgóeszköz-hitelre van szüksége és ezt másképp nem tudja megszerezni. A termelőt nem érinti nagy veszteség, mert a gépeitől nem kell megválnia. A lízingtársaságnak kockázatos, mert lehet, hogy tartós fizetéseképtelenség miatt választják ezt a megoldást.

1.3.4. A lízingfajták összehasonlító táblázata

Ebben a fejezetben, a különböző lízing konstrukciók, az áttekinthetőbb összehasonlítás érdekében, táblázatos formában kerülnek bemutatásra.

1. táblázat – A lízingtípusok összehasonlító táblázata

	Zárt végű pénzügyi lízing	Nyílt végű pénzügyi lízing	Operatív lízing/tartós bérlet
Mihez hasonlít leginkább?	Hitel	Hitel	Bérlet
Szerződő felek	- Lízingbeadó - Lízingbevevő - Szállító	- Lízingbeadó - Lízingbevevő - Szállító	- Lízingbeadó - Lízingbevevő - Szállító (általában a lízingbeadó)
Az eszköz tulajdonosa	Lízingbeadó	Lízingbeadó	Bérbeadó
Tulajdonjog átszállása	Automatikus	Opció	Nincs, illetve elővásárlási joggal élhet a lízingbevevő
Futamidő	Közép vagy hosszú táv, határozott időtartam	Közép vagy hosszú táv, határozott időtartam	Rövid vagy középtáv, határozatlan is lehet
Lízingbeadó kockázatai	- Szokásos hitelkockázatok - Szállítói kockázatok - Visszavett lízingtárgy értékesítési kockázata	- Szokásos hitelkockázatok - Szállítói kockázatok - Visszavett lízingtárgy értékesítési kockázata	- Lízingbevevő nemfizetése - Üzemeltetési kockázatok - Visszavett lízingtárgy újrahasznosításának kockázata
Lízingbevevő kockázatai	- Üzemeltetési kockázat - Hitelfelvétel kockázata - Lízingtárgy visszavételének kockázata	- Üzemeltetési kockázat - Hitelfelvétel kockázata - Lízingtárgy visszavételének kockázata	- Üzemeltetési kockázat - Lízingtárgy visszavételének kockázata - Díjfizetés képességének kockázata
Milyen jogcímen fizet az ügyfél?	(Pénzügyi) lízingdíj	(Pénzügyi) lízingdíj	Bérleti díj (operatív lízingdíj)
Mit fizet az ügyfél?	Tőketörlesztés + kamatfizetés	Tőketörlesztés + kamatfizetés + tőketörlesztés áfája	Bérleti díj +áfa
Lízingbeadó szolgáltatása	Csak finanszírozás	Csak finanszírozás	Finanszírozás és kiegészítő szolgáltatások
Számlázás	A futamidő elején a lízingbeadó kiszámlázza a teljes nettó vételárat a teljes áfával. A későbbi esedékességkor fizetési bekérőt ír (mint egy hitelnél) az esedékes tőketörlesztésről és a kamatfizetésről. Ekkor már nincs áfa fizetés.	A futamidő elején a lízingbeadó lízingdíj előleg számlát állít ki a lízingbevevő részére (saját erő), mely áfás. A futamidő alatt a lízingdíjak esedékességekor állít ki számlát a lízingbevevőnek, melyek szintén áfások.	Minden esedékességkor az adott bérleti (operatív lízing) díj
Áfa megfizetése	Futamidő elején egy összegben, a teljes nettó vételárra számított áfa	Futamidő elején a bekért saját erő áfája + a törlesztő részletek tőkerészének áfája	Az esedékes nettó bérleti díjra számított áfa
Áfa visszaigényelhetősége	Igen	Lízing díjak: Igen Maradványérték: Igen	Igen

Áfa visszaigényelhetősége személygépkocsinál Áfa tv szerint	Termékértékesítés 10. § a) pont alapján Nem visszaigényelhető	Lízing díj: szolgáltatásnyújtás 13. § (1) bekezdése szerint (bérbeadás); a maradványérték termékértékesítés 9.§: Lízingdíj áfa igen, maradványérték áfája nem visszaigényelhető	Lízing díj: szolgáltatásnyújtás 13. § (1) bekezdése Bérleti díj: visszaigényelhető
Lízingbérleti díjak elszámolása	Mint a hitelnél: tőketartozás a forrásoldalon a kötelezettségek (éven belüli, éven túli) között (4. számlaosztály). Kamatfizetés a ráfordítások között (8. számlaosztály)	Mint a hitelnél: tőketartozás a forrásoldalon a kötelezettségek (éven belüli, éven túli) között (4. számlaosztály). Kamatfizetés a ráfordítások között (8. számlaosztály)	A megfizetett nettó bérleti díj, mint költség az 5. számlaosztályban
Kinek a könyveiben szerepel?	Lízingbeevő	Lízingbeevő	Bérbeadó (elvileg a bérebeevő könyveiben, a leltárban és a 0. számlaosztályon, mint nála tárolt idegen tulajdonú tárgyi eszközként, valamint a kiegészítő mellékletben is meg kell jelennie)
Értécsökkenés elszámolása	Lízingbeevőnél	Lízingbeevőnél	Lízingbeadónál
Biztosítékok	Szokásos hitelfedezetek és a lízingtárgy	Szokásos hitelfedezetek és a lízingtárgy	Lízingtárgy
Mi történik az eszközzel?	A tulajdonjog átszáll a lízingbeevőre	A tulajdonjog maradványérték megfizetése esetén a lízingbeevőre száll, egyébként a lízingbeadó igyekszik értékesíteni az eszközt	Bérbeadó értékesíti, legalább a kalkulált maradványértéken (gyakorlatban magasabb áron)
Kalkulált maradványérték	Nulla: az ügyfél teljesíti a teljes tőketörlesztési kötelezettségét, hitelállománya nullára fut ki	Van: az ügyfél az eszköz maradványértékének megfizetésével fizeti meg az eszköz tőkeértékének 100%-át	A nettó ár 5-30%-a (eszközfüggő), az ügyfél nem fizeti ki az eszköz tőkeértékének 100%-át
Jogi háttér	1996. évi CXII. törvény a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról	1996. évi CXII. törvény a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról	Polgári törvénykönyv
Ki végezheti?	Csak a hitelintézeti törvény alapján felügyeleti engedéllyel bíró hitelintézet (bank), vagy kizárólagosan ezt a tevékenységet végző pénzügyi vállalkozás (Zrt. 5Mft jegyzett tőke)	Csak a hitelintézeti törvény alapján felügyeleti engedéllyel bíró hitelintézet (bank), vagy kizárólagosan ezt a tevékenységet végző pénzügyi vállalkozás (Zrt. 5Mft jegyzett tőke)	Bárki, aki kölcsönzést, bérbeadást felvette a tevékenységi körébe

(Forrás: Saját szerkesztés)

1.3.5. A lízing könyvelése a lízingbevevőnél

Az alábbiakban a lízing könyvelését tekintem át a lízingbevevő oldaláról.

A zárt végű pénzügyi lízing könyvelése

2. táblázat - Zárt végű pénzügyi lízing könyvelése

Ssz.	Gazdasági esemény	T-számla	K-számla
1.	A lízingbevevő a lízingbe vételekor felveszi a beruházások közé a lízingelt eszközt a kötelezettségekkel szemben függetlenül a tulajdonjog megszerzésétől	161 Befejezetlen beruházások	455 Beruházási szállítók
2. a.	Az áfa elszámolása, ha levonható	466 Előzetesen felszámított áfa	455 Beruházási szállítók
2. b.	Az áfa elszámolása, ha nem vonható le	161 Befejezetlen beruházások	455 Beruházási szállítók
3.	Az önrész pénzügyi rendezése Ft-ban vagy devizában történő kiegyenlítése esetén	455 Beruházási szállítók	384 vagy 386 Elszámolási betétszámla vagy Devizabetét számla
4. a.	A szállítói számlán keletkezett árfolyam-különbözet elszámolása árfolyamnyereség esetén	455 Beruházási szállítók	976 Átváltáskori, értékeléskori árf.nyereség
4. b.	A szállítói számlán keletkezett árfolyam-különbözet elszámolása árfolyamveszteség esetén	876 Átváltáskori, értékeléskori árf.veszteség	455 Beruházási szállítók
5.	Devizaalapú pénzügyi lízing esetén az üzembe helyezés időpontjáig időarányosan felmerült árfolyamveszteség elszámolása	161 Befejezetlen beruházások	448 Pénzügyi lízing miatti kötelezettség
6.	A pénzügyi lízinggel kapcsolatos kötelezettség könyvelése	455 Beruházási szállítók	448 Pénzügyi lízing miatti kötelezettség
7.	Az üzembe helyezésig felmerült időarányosan fizetendő kamat aktiválása	161 Befejezetlen beruházások	872 Fizetendő kamatok és kamatjellegű ráfordítások

8.	A lízingelt eszköz üzembe helyezése	12-14 Tárgyi eszközök	161 Befejezetlen beruházások
9.	Az értékcsökkenési leírás elszámolása a számviteli politikában meghatározottak szerint	571 Terv szerinti ÉCS-i leírás	129-149 Tárgyi eszközök ÉCS-je
10.	A lízingszerződésben szereplő lízingdíj tökerésének elszámolása pénzügyi rendezéskor Ft-ban vagy devizában történő kiegyenlítés esetén	448 Pénzügyi lízing miatti kötelezettség	384 vagy 386 Elszámolási betétszámla vagy Devizabetét számla
11. a.	A lízingkötelezettség devizában történő törlesztése során keletkezett árfolyamnyereség elszámolása	448 Pénzügyi lízing miatti kötelezettség	976 Átváltáskori, értékeléskori árf.nyereség
11. b.	A lízingkötelezettség devizában történő törlesztése során keletkezett árfolyamveszteség elszámolása	876 Átváltáskori, értékeléskori árf.veszteség	448 Pénzügyi lízing miatti kötelezettség
12.	A lízingszerződés szerinti kamatfizetés elszámolása a pénzügyi rendezéskor	872 Fizetendő kamatok és kamatjellegű ráfordítások	384 vagy 386 Elszámolási betétszámla vagy Devizabetét számla
13. a.	A devizában fennálló lízingkötelezettség mérleg fordulónapi értékelése során keletkezett árfolyamveszteség elszámolása	876 Átváltáskori, értékeléskori árf.veszteség	448 Pénzügyi lízing miatti kötelezettség
13. b.	A devizában fennálló lízingkötelezettség mérleg fordulónapi értékelése során keletkezett árfolyamnyereség elszámolása	448 Pénzügyi lízing miatti kötelezettség	976 Átváltáskori, értékeléskori árf.nyereség
14.	A következő évi tőketörlesztés részletének átvezetése hosszú lejáratú kötelezettségből a rövidbe	448 Pénzügyi lízing miatti kötelezettség	452 Rövid lejáratú kötelezettségek

(Forrás: Saját szerkesztés)

A nyílt végű pénzügyi lízing könyvelése

3. táblázat - Nyílt végű (opciós) pénzügyi lízing könyvelése

Ssz.	Gazdasági esemény	T-számla	K-számla
1.	A lízingbevevő a lízingbe vételekor felveszi a beruházások közé a lízingelt eszközt a kötelezettségekkel szemben függetlenül a tulajdonjog megszerzésétől	161 Befejezetlen beruházások	455 Beruházási szállítók
2.	Az üzembe helyezésig felmerült a beszerzési értékbe beszámítandó költségek elszámolása	161 Befejezetlen beruházások	455 Beruházási szállítók
3.	Az üzembe helyezési felmerült időarányosan fizetendő kamat elszámolása	161 Befejezetlen beruházások	872 Fizetendő kamatok és kamatjellegű ráfordítások
4.	Devizaalapú pénzügyi lízing esetén az üzembe helyezés időpontjáig időarányosan felmerült árfolyamvesztés elszámolása	161 Befejezetlen beruházások	448 Pénzügyi lízing miatti kötelezettség
5.	A pénzügyi lízinggel kapcsolatos kötelezettség könyvelése	455 Beruházási szállítók	448 Pénzügyi lízing miatti kötelezettség
6.	A lízingelt eszköz üzembe helyezése	12-14 Tárgyi eszközök	161 Befejezetlen beruházások
7.	Az értékcsökkenés elszámolása a számviteli politikában meghatározottak szerint	571 Terv szerinti ÉCS-i leírás	129-149 Tárgyi eszközök ÉCS-je
8.	A lízingszerződésben szereplő lízingdíj tökerésének elszámolása pénzügyi rendezéskor Ft-ban vagy devizában történő kiegyenlítés esetén	448 Pénzügyi lízing miatti kötelezettség	384 vagy 386 Elszámolási betétszámla vagy Devizabetét számla
9. a.	A lízingkötelezettség devizában történő törlesztése során keletkezett árfolyamnyereség elszámolása	448 Pénzügyi lízing miatti kötelezettség	976 Átváltáskori, értékeléskori árf.nyereség
9. b.	A lízingkötelezettség devizában történő törlesztése során keletkezett árfolyamvesztés elszámolása	876 Árfolyamvesztés	448 Pénzügyi lízing miatti kötelezettség
10.	A lízingszerződés szerinti kamatfizetés elszámolása a pénzügyi rendezéskor	872 Fizetendő kamatok és kamatjellegű ráfordítások	384 vagy 386 Elszámolási betétszámla vagy Devizabetét számla

11. a.	Az előzetes áfa rendezése, ha az áfa visszaigényelhető	466 Előzetesen felszámított áfa	384 vagy 386 Elszámolási betétszámla vagy Devizabetét számla
11. b.	Az előzetes áfa rendezése, ha az áfa nem igényelhető vissza	86 Egyéb ráfordítások	384 vagy 386 Elszámolási betétszámla vagy Devizabetét számla
12. a.	A devizában fennálló lízingkötelezettség mérleg fordulónapi értékelése során keletkezett árfolyamvesztés elszámolása	876 Átváltáskori, értékeléskori árf.vesztés	448 Pénzügyi lízing miatti kötelezettség
12. b.	A devizában fennálló lízingkötelezettség mérleg fordulónapi értékelése során keletkezett árfolyamnyereség elszámolása	448 Pénzügyi lízing miatti kötelezettség	976 Átváltáskori, értékeléskori árf.nyereség
13.	A következő évi tőketörlesztés részletének átvezetése hosszú lejáratú kötelezettségből a rövidbe	448 Pénzügyi lízing miatti kötelezettség	452 Rövid lejáratú hitelek

(Forrás: Saját szerkesztés)

2. A lízing áfa-rendszerbeli kezelése

2.1. A lízing egyes típusainak áfa-rendszerbeli elkülönítése

Az Áfa törvény nem ismeri, és nem használja a lízing fogalmát. Az ügyletek áfa-rendszerbeli kezelése így attól függ, hogy azok tartalmukban mit valósítanak meg. A lízingügyleteket áfa szempontjából is két nagy csoportra lehet bontani, operatív és pénzügyi lízingre. Mint már az előzőekben szó volt róla, a pénzügyi lízing fogalmát definiálja a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló törvény, azonban az operatív lízing fogalmát egyetlen jogszabályban sem határozták meg. Ezért leegyszerűsítve azt mondhatjuk, hogy azt a lízinget nevezhetjük operatív lízingnek, mely a Hpt. alapján nem minősül pénzügyi lízingnek. A pénzügyi lízinget az Áfa törvény szempontjából is további két nagy csoportra bonthatjuk, mégpedig nyílt és zárt végű lízingre, aszerint, hogy nyílt vagy zárt végű ügyletekről van szó. Az Áfa törvényben nincs külön megnevezve sem a nyílt, sem a zárt végű lízing, de ezeket mégis élesen elkülöníti egymástól a jogszabály. Azon ügyleteknél ahol a futamidő elején nem biztos a tulajdonszerzés, nyílt végű lízingről beszélünk és azt szolgáltatás nyújtásként kezeli a törvény, (Áfa törvény 13 § (1) bekezdés), amelyeknél pedig a tulajdonszerzés már a szerződés megkötésekor biztos, zárt végű lízingről van szó és termékértékesítésként kezeli a törvény, (Áfa törvény 10 § a) pont).

2.2. A lízing, mint komplex ügylet

A pénzügyi lízing komplex ügylet, ahol az alapügylet mellett egy hitelügylet is megjelenik. Az értékesítés, vagy a szolgáltatásnyújtás mellett a finanszírozás is fontos szerepet kap, hiszen önálló hitelnnyújtást is végez a lízingbe adó. Az ilyen típusú beszerzéseknél a lízingbevevőnek többet kell fizetni, mintha azonnal kiegyenlítésre került volna a termék ára. Ez a többlet, a hitelnnyújtás ellenértéke, melyet külön kell megítélni, feltéve, hogy az alapügylet és a hitelügylet elkülöníthető egymástól. Az alábbi feltételek együttes fennállása esetén egyértelműen elkülöníthető az alapügylettől a hitelügylet:

- Az ügylet megkötésekor külön-külön megállapodtak az alapügylet és a hitelügylet ellenértékéről.

- A megállapodásban rögzítették a kamatlábat is.
- Elkülönülten kell elszámolni a két ügylet ellenértékét.

Az Áfa törvény 86 § (1) bekezdés b) pontja alapján mentes az adó alól „a hitel-, pénzkölcsön és egyéb, ilyen jogviszonyt megtestesítő szolgáltatás (e § alkalmazásában, a továbbiakban együtt: hitel) nyújtása és közvetítése, valamint ezek hitelező általi kezelése”.

Az előbbiekből következően, a pénzügyi lízing egy olyan komplex ügylettípus, amely két, egymással szorosan összefüggő ügyletből tevődik össze. Egyfelől termékértékesítésből, vagy szolgáltatásnyújtásból, másfelől pedig egy hitelnyújtási jogviszonyt megtestesítő adómentes szolgáltatásból. A továbbiakban a különböző lízing típusokra vonatkozó áfa szabályozás kerül bemutatásra.

2.3. A zárt végű pénzügyi lízing

2.3.1. Termékértékesítés vagy szolgáltatásnyújtás?

Áfa törvény 10 § a) pont alapján termékértékesítésnek minősül „a termék birtokba adása olyan ügylet alapján, amely a termék határozott időre szóló bérbeadásáról vagy részletvételéről azzal a kikötéssel rendelkezik, hogy a jogosult a tulajdonjogot legkésőbb a határozott idő lejártával, illetőleg az ellenérték maradéktalan megtérítésével megszerzi”.

Annak ellenére, hogy az idézett törvényrészlet nem használja a pénzügyi lízing fogalmát, alkalmazandó a zárt végű lízingre is, hiszen ennek az egyik jellemzője, hogy a futamidő végén a lízingelt eszköz átkerül a lízingbevevő tulajdonába az utolsó lízing díj/törlesztő részlet megfizetésével.

2.3.2. Az adófizetési kötelezettség keletkezésének az időpontja

Mivel az Áfa törvény nem tartalmaz erre az esetre az 57-64 paragrafusaiban az általánostól eltérő szabályt és az 58 § alkalmazását az 58 § (3) bekezdés a) 10 § a) pont esetében kifejezetten kizárja, így az adófizetési kötelezettség megállapításának időpontjára vonatkozóan a főszabályt, azaz az 55 § (1) bekezdését kell alkalmazni. „Az

adófizetési kötelezettséget annak a ténynek a bekövetkezése keletkezteti, amellyel az adóztatandó ügylet tényállásszerűen megvalósul (a továbbiakban teljesítés).”

A zárt végű lízing ügyleteknél a birtokba adás időpontja lesz a teljesítési időpont, mivel az Áfa törvény 10. § a) pontja alapján már a birtokba adás ténye termékértékesítésnek minősül. A birtokba adáskor áll be a lízingbeadó forgalmi adó fizetési kötelezettsége a teljes tőkerész után. A későbbiekben azonban a fizetendő lízingdíjakat áfa fizetési kötelezettség már nem terheli.

2.3.3. Az adó alapja

Az Áfa törvény 65§ alapján: „Termék értékesítése, szolgáltatás nyújtása esetében az adó alapja – ha e törvény másként nem rendelkezik – a pénzben kifejezett ellenérték, amelyet a jogosult kap vagy kapnia kell akár a termék beszerzőjétől, szolgáltatás igénybevevőjétől, akár harmadik féltől.”

2.3.4. Bizonylatolás:

Egyetlen Áfa törvény szerinti számla kiállításával történik, a további kifizetések esetében nem kell számlát kiállítani.

2.3.5. Elszámolási kötelezettséggel átvett összeg

Az Áfa törvény 71. § (1) bekezdés c) pontja szerint nem tartozik az adóalapba „az a pénzösszeg, amelyet az adóalany a termék beszerzőjétől, szolgáltatás igénybevevőjétől – mint az áthárított költség igazolt végső viselőjétől – kap, feltéve, hogy az így kapott összeget az adóalany saját nyilvántartásában elszámolási kötelezettségként tartja nyilván.”

Ilyen például a regisztrációs adó, a lízingbeadó által fizetett biztosítási díj, melyet a lízingbevevő kötött és gyakorlatilag minden olyan költség, melynek viselésére eredetileg a lízingbevevő a köteles, a lízingbeadó pedig a lízingbevevő nevében és javára kapcsolódott be az elszámolás folyamatába.

2.3.6. Járulékos költségek

Az adóalap megállapítása során az Áfa törvény 70 § (1) bekezdés b) pont alapján az adó alapjába beletartoznak azok a járulékos költségek, amelyeket a termék értékesítője, szolgáltatás nyújtója hárít át a termék beszerzőjére, így például a közvetítéssel és biztosítással összefüggő költségek.

A lízingügylet során, egymás mellett történik adóköteles termékértékesítés, vagy szolgáltatásnyújtás, továbbá egy adólevonásra nem jogosító adómentes hitelezési tartalmú szolgáltatás teljesítése. Így tehát felvetődhet a kérdés, hogy a járulékosan kapcsolódó költség az alapügylet, vagy pedig az adómentes hitelezési ügylet adóalapjába épül be.

A választás az alábbi elvek segítségével oldható meg:

- a) Amennyiben egyértelműen a hitelnnyújtáshoz kapcsolható, akkor a hitelnnyújtás adómentes adóalapjának részét képezi és adómentesen hárítható tovább. Ilyen lehet a hitelbírálat, vagy az értékbecslés ellenértéke.
- b) Abban az esetben, ha egyértelműen megállapítható, hogy a költség a lízingelt termékre, szolgáltatásnyújtásra vonatkozik, ahhoz kapcsolható, akkor annak adóalapjába épül be, azaz felveszi annak az adómértékét. Ilyenek például a lízing tárgyát terhelő vám, vagyonszerzési illeték, környezetvédelmi termékdíj, tárolási díj, autópálya matrica, stb.
- c) Vannak olyan költségek melyekről egyértelműen nem dönthetőek el, hogy az ügylet mely eleméhez kapcsolódnak, mely elem adójogi sorsában osztoznak.

Ekkor a következők szerint kell eljárni.

- Az olyan közvetlen költségek, melyeket a lízingbeadó a saját nevében és saját javára vesz igénybe azzal a céllal, hogy a hitelügylet megvalósítását szolgálják,

az adómentes hitelnyújtás adóalapjába épülnek be, így azonban a költségekhez kapcsolódó, előzetesen felszámított adó sem vonható le.

- Abban az esetben, ha a járulékos költségnek minősülő mellékszolgáltatást a lízingbeadó a saját nevében, de a vevő javára veszi igénybe a mellékszolgáltatás az alapügylet adóalapjába épül be, mivel a lízingbevevő fő célja a lízingelt termék megvásárlása, vagy bérlése és nem a hitel igénybevétele. Ezekben az esetekben az előzetesen felszámított áfa természetesen levonható, a további levonási feltételek figyelembe vételével, amennyiben az alapügylet adóköteles.
- Az előbbieket értelmében nézzünk néhány példát, melyhez hívjuk segítségnek a biztosítási díjat.
- Amennyiben a lízingbevevő köti a biztosítóval a biztosítási szerződést, de a díjat a lízingbeadó fizeti és természetesen megtéríti a lízingbevevővel, akkor a biztosítási díjra az Áfa törvény 71. § (1) bekezdés c) pontja az vonatkozik, amely szerint ezen ügylet elszámolási kötelezettséggel beszedett pénzösszeg és nem képez áfa alapot. Jellemzően azok az esetek tartoznak ide, amikor a lízingbevevő van szerződéses kapcsolatban a biztosítóval, de a lízingbeadó fizeti a díjakat helyette, főleg azért, hogy a biztosítási díj fizetettsége felett kontrollt gyakoroljon és azt természetesen tovább is hárítja ügyfele felé.
- Abban az esetben, ha a CASCO biztosítást a lízingbeadó köti meg a biztosítóval saját nevében ügyfele javára, akkor a biztosítási díj az alapügylet adóalapjába épül be, mert ez esetben a biztosítás a lízingelt termékhez kapcsolható.
- Abban az esetben, ha a lízingbeadó a hitel biztosítása miatt köt biztosítási szerződést a saját nevében és a saját javára, az a hitelügyletnek kapcsolódik és nem a lízing tárgyául szolgáló termékhez, így a hitelügylet adóalapjába kell beépíteni.

- Előfordulhat, hogy a lízingbeadó a biztosítási szolgáltatást kapcsolt terméként nyújtja, azaz kedvezőbben köti meg a lízingszerződést, ha az ügyfél még valamilyen egyéb biztosítást köt, (pl. életbiztosítás, szakmai felelősségbiztosítás, stb.) amely azonban nem kapcsolódik a lízing tárgyául szolgáló termékhez semmilyen módon. Ezekben az esetekben a biztosítási szerződés önálló ügyletként kezelendő, így a rá vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.

2.4. A nyílt végű pénzügyi lízing

2.4.1. Szolgáltatás nyújtása, vagy termékértékesítés?

Az Áfa törvény 13. § (1) bekezdése alapján: „Szolgáltatás nyújtása: bármely olyan ügylet, amely e törvény értelmében nem termék értékesítése.” Ennek alapján kijelenthetjük, hogy szolgáltatás nyújtásának minősül az alapügylet és az alapügyletkez kapcsolódó pénzügyi szolgáltatás is. Mivel a nyílt végű pénzügyi lízing esetében, az elején nem tudható, hogy az ügylet végén történik-e tulajdonszerzés, így ezek az ügyletek nem adóztathatók termékértékesítés címén. A futamidő végén a vevőnek ugyan van lehetősége az eszköz tulajdonjogát megszerezni, azonban a lízingelt eszköz automatikusan nem megy át a lízingbevevő tulajdonába.

Az Áfa törvény 259. § 4. pont szerint bérbeadásnak, vagy bérbevételnek minősül „a bérleti szerződésen alapuló jogviszony mellett minden olyan egyéb jogviszony is, amelynek tartalma alatt a jogosult az ellenérték egészét vagy túlnyomó részét a termék időleges használatáért téríti vagy téríteni köteles a kötelezettnek.” Az előbbi fogalmi meghatározás alapján megállapítható, hogy a nyílt végű lízing ügyletek is bérbeadásnak minősülnek az áfatörvény szempontjából.

2.4.2. Az adófizetési kötelezettség keletkezése

Az Áfa törvény 58. § (1) bekezdése szerint: „Termék értékesítése, szolgáltatás nyújtása esetében, ha a felek részletfizetésben vagy határozott időre szóló elszámolásban állapodtak meg, teljesítés az ellenérték megtérítésének esedékessége, amelyre az adott

részlet, vagy elszámolás vonatkozik.” Az előbbieket alapján, az adófizetési kötelezettség, az egyes részletfizetések esedékességekor keletkezik.

Fontosnak tartom megemlíteni, hogy az adófizetési kötelezettség keletkezésének időpontját meghatározó fenti szabályozás 2016. január 1-jei hatállyal a következőképpen módosul:

Áfa törvény 58. § (1) bekezdés szerint:

„Amennyiben a felek a termékértékesítés, szolgáltatásnyújtás során időszakonkénti elszámolásban vagy fizetésben állapodnak meg, vagy a termékértékesítés, szolgáltatásnyújtás ellenértékét meghatározott időszakra állapítják meg, teljesítés az elszámolással vagy fizetéssel érintett időszak utolsó napja.

(1a) Az (1) bekezdéstől eltérően teljesítés

- a) a számla vagy a nyugta kibocsátásának időpontja, amennyiben az elszámolással vagy fizetéssel érintett időszakra vonatkozó ellenérték megtérítésének esedékessége és a számla vagy a nyugta kibocsátása az elszámolással vagy fizetéssel érintett időszak utolsó napját megelőzi,
- b) az elszámolással vagy fizetéssel érintett időszakra vonatkozó ellenérték megtérítésének esedékessége, de legfeljebb az elszámolással vagy fizetéssel érintett időszak utolsó napját követő harmincadik nap, amennyiben az ellenérték megtérítésének esedékessége az elszámolással vagy fizetéssel érintett időszak utolsó napját követő időpontra esik.”

A változások hatályba lépése után, az adófizetési kötelezettséget már jóval kisebb mértékben befolyásolja az, hogy a felek milyen fizetési határidőben állapodnak meg. Vagyis nem lehet a fizetési határidő kitolásával együtt eltolni az adófizetési kötelezettséget.

2.4.3. Bizonylatolás

Minden lízingdíjról kiállított számlában meg kell bontani a lízingdíjat kamat- és tőkerészre. A lízingdíjak gyakorisága határozza meg a bizonylatok számát. Ahány részletben történik a lízingdíj megfizetése, annyi számlát kell kiállítani.

2.4.4. Az adó alapja

A nyílt végű pénzügyi lízing az eddigiek ismeretében két szolgáltatásnyújtásra különíthető el. Az alapügylet a bérbeadás, melynek ellenértéke a tőkerész. A fizetendő adó alapja pedig az a tőkerész, melyet a mindenkor esedékes lízingdíj tartalmaz.

A másik szolgáltatásnyújtás adómentes pénzügyi szolgáltatás, mely a hitelezési jogviszonyt testesíti meg.

Egyéb járulékos ügyleteknél, melyek módosíthatják az adóalapot, a zárt végű lízingnél ismertetett szabályok a követendők.

2.5. Az operatív lízing

Szakdolgozatomnak ugyan nem témája az operatív lízing, azonban a teljesebb kép kedvéért, szerintem érdemes néhány mondattal elhelyezni az áfa rendszerében. Az Áfa törvény 259. § 4. pont alapján, az operatív lízing bérletnek minősül, így az ennek keretében nyújtott szolgáltatás adóköteles, természetesen abban az esetben, ha a bérbeadás adóköteles. Az operatív lízing során nem történik olyan pénzügyi jellegű ügylet, amely adómentes lenne.

Azon költségeknél, melyeknél a bérbeadó a bérbevevő nevében és javára kapcsolódott be az elszámolásba és melyeknek a viselésére a bérbevevő köteles, az elszámolási kötelezettséggel átvett ellenérték az adóalapba nem számít be. Ilyen típusú költség lehet például a biztosítási díj. Egyéb járulékos szolgáltatásoknál a bérlet adójogi megítélése az irányadó, mivel a bérlet adóalapjába épülnek be.

2.6. Egyéb elszámolások

2.6.1. Az ügynöki jutalék elszámolása

Az Áfa törvény 86. § (1) bekezdés b) pontja szerint mentes az adó alól a hitel, pénzkölcsön és egyéb, ilyen jogviszonyt megtestesítő szolgáltatás nyújtása és közvetítése. Mindez felveti az ügynöki jutalék áfa rendszerbeli kezelésének kérdését. Mentés az adó alól az ügynöki szolgáltatás, mint hitelközvetítés, ha a lízingbeadó szolgáltatását független ügynökként közvetíti. Más a helyzet azonban, ha a hitel közvetítése mellett a terméket is értékesíti az ügynök a lízingbeadó felé. Ebben az esetben a hitelközvetítés a termékértékesítéshez kapcsolódó járulékos költség, így beépül annak adóalapjába.

Abban az esetben, ha a termékértékesítés időben elválik a hitelközvetítéstől, akkor nem minősülhet annak járulékos költségeként. Ebben az esetben önálló szolgáltatás nyújtásaként kezelendő és mentes az adó alól.

2.6.2. Elszámolások az Áfa törvény hatályán kívül

Léteznek olyan elszámolások, amelyek az Áfa törvény hatályán kívül esnek, mivel nem minősülnek termékértékesítésnek illetve szolgáltatásnyújtásnak. Ilyen például a lízingtárgyban keletkezett kár bérbevevő általi megtérítése a bérbeadónak, melyet a biztosító nem térít meg.

2.7. A lízing és az adólevonási jog áfa rendszerbeli megítélése

2.7.1. Adólevonási jog a lízingelt eszköz használata során

A lízingtárgy használata során, az áthárított adó az Áfa törvény 120. § rendelkezése alapján vonható le „Abban a mértékben, amilyen mértékben az adóalany - ilyen minőségben - a terméket, szolgáltatást adóköteles termékértékesítésre, szolgáltatásnyújtásra érdekében használja, egyéb módon hasznosítja, jogosult arra, hogy az általa fizetendő adóból levonja azt az adót, amelyet - termék beszerzéséhez,

szolgáltatás igénybevételéhez kapcsolódóan egy másik adóalany - ideértve az Eva. hatálya alá tartozó személyt, szervezetet is - rá áthárított.”

Megállapítható tehát, hogy a lízingelt eszköz beszerzése után, alapesetben, - ha a levonás egyéb feltételei is fennállnak, - az általános szabályok szerint vonható le az adó. Az Áfa törvény azonban számos tiltást és azok alóli kivételt tartalmaz, a továbbiakban ezekkel kívánok foglalkozni.

2.7.2. A levonási jog korlátozása a lízingelt eszköz beszerzése után

Az Áfa törvény 10. § a) pontja alapján termékértékesítésnek minősül a termék birtokba adása, olyan ügylet alapján, amely a termék határozott időre szóló bérbeadásáról vagy részletvételéről azzal a kikötéssel rendelkezik, hogy jogosult a tulajdonjogot legkésőbb a határozott idő lejártával, illetőleg az ellenérték maradéktalan megtérítésével megszerzi. Ezek szerint a zárt végű lízing termékbeszerzésnek minősül, hiszen a zárt végű lízing jellemzője, hogy az utolsó törlesztő részlet megfizetésével a lízingelt eszköz átkerül a lízingbevevő tulajdonába.

Az Áfa törvény 124. § (1) bekezdés d) és h) pontjai alapján azonban a személygépkocsi és a lakóingatlan beszerzésénél nem lehet alapesetben gyakorolni az adólevonási jogot.

Kivétel továbbértékesítés esetén

Levonható az adó, ha a termék igazoltan továbbértékesítési célt szolgál, lakóingatlan esetében pedig további feltétel, hogy adókötelesen történjen a továbbértékesítés is az Áfa törvény 125. § (1) bekezdés a) és b) pontjai alapján. Ide sorolható a személygépkocsi zárt végű lízingbe adása is amennyiben a továbbértékesítési cél teljesül, azaz a terméket a lízingbeadó igazoltan saját használat, vagy egyéb módon való használat nélkül adja zárt végű lízingbe.

Kivétel bérbeadás esetén

Levonható az áfa, ha az adóalany a terméket, szolgáltatást vállalkozáson belül igazoltan egészben, vagy túlnyomó részben úgy hasznosítja, hogy azt bérbe adja, az Áfa törvény 125. § (2) bekezdés b), c) és d) pontja alapján, továbbá itt is feltétel, hogy a bérbeadás

adóköteles legyen lakóingatlan esetében. Ide tartozik a személygépkocsi nyílt végű lízingbe adása és bérbeadása (operatív lízingbe adása) is.

Az igazolási kötelezettség

Az Áfa törvény 126. § (1) bekezdése szerint, a 125. §-ban említett igazolási kötelezettség különösen olyan elkülönített nyilvántartás alkalmazását igényli az adóalanytól, amely alkalmas az adólevonási jog korlátozása alóli mentesülés feltételeinek egyértelmű, megbízható és folyamatos követésére.

Az Áfa törvény 126. § (2) bekezdése szerint a 125. § alkalmazásában túlnyomó rész alatt az adólevonási jog korlátozása alóli mentesülés feltételeinek - egy ésszerűen megállapított időtartam átlagában - legalább 90 százalékos teljesülése értendő.

2.7.3. A nyílt végű személygépkocsi-lízing és a levonási jog

Az Európai Bíróság felszólítása

Az Áfa törvény 124. § (2) bekezdés a) pontja alapján, 2008. január 1-től a személygépkocsi nyílt- és operatív lízingje során a lízingbeadó által áterhelt adót a lízingbevevő nem vonhatta le. Az Európai Bizottság hivatalosan szólította fel Magyarországot a vonatkozó jogszabályok módosítására. Az Európai Bíróság joggyakorlata (lásd a C-78/00 ügyben hozott ítélet 28. pontját) megerősítette az adóalanyok 2006/112/EK irányelv (irányelv) 167. cikke szerinti jogát, hogy levonják a vásárolt termékek és igénybevett szolgáltatások után a fizetendő adót. A héa-rendszer ezen alapvető elve alapján nem korlátozható. Az irányelv 178. cikke azonban engedélyezi a levonási jog azon korlátozásait, amelyek az adott tagállam uniós csatlakozásakor szerepeltek a hatályos jogszabályokban. A hazai korlátozás azonban nem egyeztethető össze az uniós joggal, tekintettel arra, hogy a 2004-es uniós csatlakozást követően vezették be. Így az egyes adótörvények és azzal összefüggő egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CLVI. törvény 2012. január elsejével hatályon kívül helyezte az Áfa törvény 124. § (2) bekezdés a) pontját. Ezen időponttól nem esik levonást korlátozó jogszabály hatálya alá a személygépkocsi bérbevételét terhelő előzetesen felszámított áfa. A teljesség kedvéért megemlítendő, hogy ugyanezen jogszabályi változások hatására szintén kikerült a tilalom alól a

motorkerékpár és a jacht bérbevételét terhelő előzetesen felszámított adó is. Az előbb említett lízingtárgyak vonatkozásában, a nyílt végű pénzügyi lízing és operatív lízing (bérbevétel) esetén, az Áfa törvény a már többször idézett 120. § rendelkezése alkalmazandó.

Az előzőekben említett jogszabályi változás, belátható módon, óriási változásokat indított el a lízingpiacon, melynek hatása a mai napig tart. Azonban a jelentős jogszabályi változás, annak gyakorlati alkalmazása során új problémákat vetett fel, a továbbiakban ezekkel a kérdésekkel foglalkozom.

A járulékos költségek körüli bizonytalanságok

Az Áfa törvény módosulását követően bizonytalanság keletkezett a járulékos költségek adótartalmának levonhatóságát illetően.

A lízingtársaságok többféle bérleti konstrukciót kínálnak ügyfeleik részére. Van az úgynevezett „egyszerűsített csomag”, melynek keretében kizárólag személygépkocsi használatának biztosítása történik. A differenciált igények kielégítése érdekében ún. „bővített csomagot” is nyújtanak, amelynek lényege, hogy nem kizárólag személygépkocsi használatot biztosít, hanem a bérlet keretében egyéb, kiegészítő jellegű szolgáltatásokat is nyújt, pl: gépjárműmentés, szerviz, gumiabroncs szolgáltatás. Ezen kiegészítő szolgáltatások célja, hogy a fogyasztói igényeket még magasabb színvonalon legyen képes kielégíteni, más piaci szereplőkhöz hasonlóan. További gondot jelent, hogy az előbb említett járulékos szolgáltatások és költségek közül vannak olyanok, amelyek rendszeresen és vannak olyanok, amelyek eseti jelleggel merülnek fel. A kapcsolódó járulékos költségek jellemzően a bérleti díj részeként, de bizonyos esetekben attól külön kerülnek kiszámlázásra.

Az előbb vázolt esetek miatt felvetődött az Áfa törvény 70. § (1) bekezdés b) pontja alkalmazhatóságának kérdése, mely szerint az adó alapjába beletartoznak „a felmerült járulékos költségek, amelyeket a termék értékesítője, szolgáltatás nyújtója hárít át a termék beszerzőjére, szolgáltatás igénybevevőjére, így különösen: a bizománnyal, egyéb közvetítéssel, csomagolással, fuvarozással és biztosítással összefüggő díjak és költségek.”

Végül a fenti kérdéseket illetően NGM állásfoglalás is született, mely szerint a személygépkocsi bérbeadás során nyújtott egyéb kiegészítő szolgáltatások nem jelentenek önálló célt az ügyfelek számára, viszont elősegítik és kiegészítik a

főtevékenység megvalósulását, így azok minden esetben a főtevékenységhez járulékosan kapcsolódva merülnek fel. Következésképpen a kiegészítő szolgáltatási elemek osztják a bérbeadás adójogi megítélését, azzal azonos elbírálás alá esnek, tehát a gépkocsik bérbeadása valamennyi járulékos szolgáltatással együtt személygépkocsi bérbeadásnak minősül. Ezt támasztják alá az Európai Bíróság ítéletei is. Ennek megfelelően a bérlők jogosultak levonásba helyezni a személygépjárművek bérbevétele kapcsán felszámított adó teljes összegét.

2.7.4. A levonható adó megosztása a használat jellegétől függően

Az Áfa törvény 120. § értelmében a lízingbevevő olyan mértékben helyezheti levonásba a bérbe vett eszköz bérleti díjának számára áthárított adóját, amilyen mértékben azt adóköteles tevékenységhez használja, hasznosítja.

A magáncélú használat

A bérelt személygépkocsi használata során gyakori, hogy azt adóköteles tevékenységen kívüli okból hasznosítják, jellemzően a vállalat tulajdonosai, dolgozói magáncélból. Az adólevonási jog azonban ekkor is megilleti az adóalanyokat. Ez esetben a cég választása szerint dönthet úgy, hogy megtéríteti a magáncélú használatot, de akár úgy is, hogy a személygépkocsi magánhasználatát ingyenesen biztosítja.

- Amennyiben a cég megtéríteti a magánhasználatot, a magánhasználat miatt fizetendő térítés adólevonásra jogosító gazdasági tevékenységnek minősül, vagyis a cégnek adóval együtt kell kiszámláznia a bérleti díjat a magánszemély felé, és a kiszámlázott díj adóját megfizetni a költségvetés felé.
- Határozhat úgy is a cég, hogy nem téríteti meg a magáncélú használatot. Ebben az esetben a személygépkocsi magáncélú használata – a korábbi levonási jogra való tekintettel – adóköteles szolgáltatásnyújtásnak minősül az Áfa törvény 14. § alapján, mely után a cégnek az Áfa törvény 69. § alapján adófizetési kötelezettsége keletkezik. Ebben az esetben sem a levonási jog oldaláról történik meg a korrekció, hanem az ingyenes szolgáltatáshoz kapcsolódó adófizetési kötelezettség keletkezésével áll helyre az áfa rendszerének egyensúlya.

Használat adómentes ügyletek során

Az Áfa törvény 85-87. § szerint meghatározott, a tevékenység közérdekű, vagy speciális jellegére tekintettel adómentes ügyletekhez adólevonási jog nem kapcsolódik. Tehát, az ilyen adómentes tevékenységekhez való használatot adólevonásra nem jogosítóként kell figyelembe venni.

2.7.5. Nyilvántartási kötelezettség

Az előzetesen felszámított adó levonható és nem levonható részének megállapításához az adóalany köteles megfelelően részletezett nyilvántartást alkalmazni, az Áfa törvény 123. § (2) bekezdése értelmében. A nyilvántartásnak alkalmasnak kell lennie adólevonási jog keletkezésétől kezdődően annak folyamatos, egyértelmű és megbízható dokumentálására, hogy a termék-, szolgáltatás használata, egyéb módon történő hasznosítása, adólevonásra jogosító, vagy arra nem jogosító termékértékesítését, szolgáltatásnyújtását szolgálja (tételes elkülönítés). Az adóalany a megosztást bármely olyan általa kidolgozott módon elvégezheti, amely alkalmas annak folyamatos, egyértelmű és megbízható követésére, hogy az adólevonásra jogosító és nem jogosító használatra, hasznosításra milyen mértékben került sor, abban az esetben, ha a termék, szolgáltatás természete, illetőleg a használat, egyéb módon történő hasznosítás jellege folytán az előzetesen felszámított adó megosztása a tételes elkülönítés szabályai szerint nem végezhető el. Emellett a levonható és nem levonható adó összegének a megállapításához, az adóalany az Áfa törvény 5. számú mellékletét is alkalmazhatja, mely azonban nem kötelező. Egy másik, az Áfa törvény rendelkezéseiből adódó lehetőség, hogy a megosztásra vonatkozó szabályok figyelembe vételével, a sajátosságoknak leginkább megfelelő bizonylatolási és megosztási módszert dolgozzanak ki és alkalmazzanak az adózók.

2.8. Melyik lízinget válasszam?

Mindezek után vizsgáljuk meg, hogy melyik konstrukciót is érdemes választani. Már az eddigiek alapján is eléggé nyilvánvalónak tűnhet, hogy a nyílt végű pénzügyi lízing az áfa szabályok kedvező módosulása miatt, jobb választásnak látszik. A következő

táblázatban két finanszírozási ajánlat, egy zárt és egy nyílt végű pénzügyi lízing ajánlat kerül bemutatásra és összehasonlításra. Megvizsgáljuk, hogy két konkrét ajánlat alapján, a számok tükrében, melyik alternatíva bizonyul a jobb választásnak és mennyivel.

4. táblázat - Zárt végű lízing és a nyílt végű pénzügyi lízing összehasonlítása számokban

Zártvégű lízing 60 hónapra	
Bruttó vételár	9 900 000 Ft
.....
Nettó vételár:	7 795 276 Ft
Teljes áfa (nem vonható le):	2 104 724 Ft
Összes levonható áfa:	0 Ft
Finanszírozott összeg:	6 930 000 Ft
A kamatszámítás alapja:	6 930 000 Ft
Összes kamat 60 hónapra:	1 977 060 Ft
.....
Önerő (vételár 30%-a):	2 970 000 Ft
Összes havidíj (60 óra):	8 907 060 Ft
Szerződés kötési díj:	277 200 Ft
.....
Teljes költség	12 154 260 Ft

Összehasonlítás	
Ügyleti kamatláb (ÜK):	10,35%
Teljes áfa:	2 104 724 Ft
Összes levonható áfa:	2 051 186 Ft
- Önerő után levonható:	631 417 Ft
- Havidíjak után levonható:	1 419 769 Ft
Kamat megtakarítás	401 376 Ft
Nem levonható áfa: (maradványérték után)	53 538 Ft

MEGTAKARÍTÁS
2 452 562 Ft

Nyíltvégű lízing 60 hónapra	
Bruttó vételár	9 900 000 Ft
.....
Nettó vételár:	7 795 276 Ft
Teljes áfa:	2 104 724 Ft
Összes levonható áfa:	2 051 186 Ft
Finanszírozott összeg:	6 930 000 Ft
A kamatszámítás alapja:	5 456 693 Ft
Összes kamat 60 hónapra:	1 575 684 Ft
.....
Önerő (vételár 30%-a):	2 970 000 Ft
Összes havidíj (59 óra)	8 252 146 Ft
Maradványérték (60. hó)	253 538 Ft
Nettó:	198 290 Ft
ÁFA (nem levonható):	53 538 Ft
Kamat a 60. hónapra:	1 710 Ft
Szerződés kötési díj:	277 200 Ft
.....
Teljes költség	9 701 698 Ft

(Forrás: "http:// autohitelalkusz.hu/nyiltvegu-penzugyi-lizing" Letöltve: 2015.03.27.

A táblázat alapján megállapítható, hogy a nyílt végű lízing esetében a költség lényegesen alacsonyabb, igen tetemes a megtakarítás. Látni kell, hogy ez az áfa tartalmat is meghaladja, tehát nem csak abból származik, hogy az adót vissza lehet igényelni, hanem abból is, hogy a zárt végű konstrukcióval ellentétben, az áfa nem vesz részt a finanszírozásban, így jelentősen mérséklődnek a kamatterhek is.

Sajnos azonban a nyílt végű konstrukcióval történő finanszírozásnak is lehetnek kockázatai, a következő fejezetben ezzel kívánok foglalkozni.

2.9. Adójogi kockázat a nyílt végű lízingnél

A szerződési szabadság elve alapján a felek szabadon választhatják meg az általuk kötött szerződés típusát. Mégis fennáll a kockázata, hogy az adóhatóság adójogi szempontból adásvételi szerződésnek minősíti át a nyílt végű lízingszerződést és erre alapozva adóhiányt állapít meg.

A lízingbevevő ugyanis szerződéskötéskor - a meghatározott feltételek között – szabadon választhatja meg a kezdőrészletet, futamidő hosszát és a maradványérték nagyságát, sőt, még azt is, hogy a maradványérték megfizetésével kinek a tulajdonába kerüljön a személygépkocsi.

Egy utólagos adóellenőrzés során azonban, mindezek felkelthetik az adóellenőrök figyelmét. Elképzelhető, hogy vizsgálni fogják a felek szerződés-kötéskori szándékát, ha azt tapasztalják, hogy a szerződésben magas kezdőrészletet, nagyon rövid futamidőt és alacsony maradványértéket kötöttek ki, ráadásul a futamidő végén a lízingbevevő meg is szerzi a lízingelt gépkocsi tulajdonjogát. Ilyenkor fennáll a lehetősége annak, hogy az adóhatóság, az Adózás rendjéről szóló törvény 1. § (7) bekezdése alapján, („a szerződéseket, ügyleteket a valódi tartalmuk alapján kell minősíteni”), valamint a 2. § (1) bekezdése alapján, („nem minősül rendeltetésszerű joggyakorlásnak az olyan ügylet, melynek célja az adótörvényekben foglalt rendelkezések megkerülése”), az ügyletet termékértékesítésnek fogja minősíteni, azaz zárt végű lízingszerződésként fogja kezelni. Ennek pedig legfőbb következménye az lesz, hogy az adólevonást szabálytalannak fogja minősíteni és az adó utólagos megfizetésére kötelezi a lízingbevevőt az adóbírsággal és a késedelmi pótlékkal együtt.

Sajnos, a fent vázoltakkal kapcsolatosan, még nem született adóhatósági állásfoglalás.

Van azonban néhány összefüggés, amit érdemes figyelembe venni, a lízingkonstrukció kialakítása előtt. Javasolt, hogy az induló összeg minél alacsonyabb, a futamidő minél hosszabb, a maradványérték minél magasabb legyen. Az is tanácsos, hogy a nyílt végű lízing végén a tulajdonjogot ne a lízingbevevő szerezzze meg, ezzel is csökkentve az esélyét annak, hogy az adott ügyletet a hatóság átminősítse. Konkrét tanácsot, csak a konkrét ügylet ismeretében lehet adni, mivel az előbb felsorolt tényezők relációban is vannak egymással. Az egyik tényező változása, magával hozhatja a többi tényező változását is, pl.: a futamidő hosszabbodásával, csökkenhet a maradványérték összege. A maradványértéknél szintén érdekes összefüggéseket lehet kimutatni. A lízingbeadónak az az érdeke, hogy a maradványérték minél alacsonyabb legyen. Ezzel csökken a kockázata abban az esetben, ha a futamidő végén mégsem vásárolná meg a lízingbevevő a maradványértéken, hiszen az minél alacsonyabb, annál nagyobb az esély arra, hogy legalább maradványértéken, vagy jobb esetben afelett értékesíteni tudja a lízing tárgyat. A lízingbevevőnek egyfelől szintén az az érdeke, hogy a maradványérték minél alacsonyabb legyen, hiszen, mint már szó volt róla, a maradványértéken történő szerzés adótartalma nem igényelhető vissza, legalábbis személygépkocsik esetében. Másrészt a magas maradványérték miatt növekszik az ügylet adójogi kockázata. Például, ha egy vállalkozó 70%-os önrésszel lízingel egy autót, 5%-os maradványértéken, egy éves időtartamra, valószínű, hogy csak az adó visszaigénylés miatt választja ezt a konstrukciót. Ilyen jellegű ügyletet azonban nem engednek meg a komolyabb lízingcégek. Egy hiteles név mögött működő lízingcég a kockázattól tartva két éves futamidőnél 33%-ban maximalizálta az önrész mértékét, három, illetve öt éves futamidő esetén pedig maximum 50%-ot engedélyez. A maradványértéket ugyanez a cég 3 évre 30%-ban határozta meg. Ebben is van eltérés a piacon. Vannak lízingcégek, amelyek sokkal nagyobb kockázatot engednek az üzlet megkötése érdekében. Érdemes a szerződéskötés során racionális önmérsékletet tanúsítani és komoly, jó nevű lízingcéghez fordulni, amelynek képzett és tapasztalt szakembergárdája segítségével létrejött nyílt végű lízingszerződés, valószínűleg elegendő mértékben mérsékli a szerződés adójogi kockázatát.

Összefoglalás

A lízing fejlődése nem csak a finanszírozás iránti szükséglettől függ, hanem a lízing igénybevételére ösztönző közgazdasági és jogi környezettől is. A kedvező jogszabályi változások a lízing volumenének növekedését, míg a hátrányos jogszabályi módosítások annak csökkenését eredményezheti. Nem volt ez másképp az Áfa törvény 2012.01.01-i változása következtében sem. A törvénymódosítás lehetővé tette az áfa levonását meghatározott feltételek mellett, a személygépkocsi lízing esetében is. Ez az enyhítés a korábbi szigorú szabályozáshoz képest jelentős fellendülést eredményezhet a személygépkocsik nyílt végű lízingelésének volumenét illetően. A jogszabályi környezetnek a módosulása és az annak nyomán felfutó nyílt végű szerződéskötések száma, ismét előtérbe helyezte az Áfa törvény egyes paragrafusai értelmezésének és alkalmazásának kérdését, hiszen az áfa visszaigényelhetőségével jelentősen megnövekedett a nyílt végű szerződések adójogi kockázat is.

Dolgozatomban - a rövid történelmi áttekintést követően - a lízing különböző típusai kerültek ismertetésre. Ezt követően részletesen vizsgáltam a lízing tartalmi elemeit és azok Áfa törvénnyel való kapcsolatát, illetve a törvény általi kezelését. Elemzésemet ügyfélközpontúan, elsősorban a lízingbevevő nézőpontjából folytattam. A téma elméleti feldolgozása mellett, törekedtem a gyakorlatias megközelítésre, hogy ezzel még több segítséget tudjak nyújtani a cégvezetőknek a döntés folyamatában és az optimális lízingkonstrukció kiválasztásában. Egy zárt és egy nyílt végű lízingajánlat összehasonlításával bemutattam, hogy az utóbbival jelentős megtakarítást lehet elérni. Az ilyen ügyleteknek azonban az adójogi kockázata mindig sokkal magasabb, ezért részletesen foglalkoztam azokkal a tényezőkkel, amelyekre nagy figyelmet kell fordítani, amennyiben a lízingbevevő szeretne jogszerűen eljárni. Kiemelten foglalkoztam az áfa visszaigénylés lehetőségeivel és annak felmerülő adójogi kockázataival, illetve a kockázatok minimalizálása érdekében alkalmazandó technikákkal. Nem kerültem meg azokat a kérdéseket sem, amelyek az Áfa törvény változása után, értelmezési bizonytalanságot váltottak ki.

A lízingszerződés megkötésekor, a felek szabadon választják meg az általuk kötött szerződés típusát, a szerződési szabadság elve alapján. Azonban, mégis megtörténhet, hogy az adóhatóság adójogi szempontból adásvételi szerződésnek minősíti át a nyílt

végű lízingszerződést és erre alapozva adóhiányt állapít meg. Dolgozatomban bemutattam azokat az összefüggéseket, melyeket érdemes figyelembe venni, annak érdekében, hogy a felek csökkentsék az átminősítés adójogi kockázatát. Véleményem szerint azonban, javasolt lenne, a fent vázolt szerződéstípusok áfa kezelését az adódhatóság állásfoglalásával megerősíteni, csökkentve ezáltal a lízingszerződések típusának és a szerződések feltételeinek megválasztása körül kialakult adójogi bizonytalanságot, így mérsékelve az egyes szerződések adójogi kockázatát.

Irodalomjegyzék

Könyvek

Bartha Ágnes - Gellért Henriett - Madarasiné dr. Szirmai Andrea (2013), Nemzetközi számviteli ismeretek, Perfekt

Béza Dániel - Csapó Krisztián - Farkas Szilveszter - Filep Judit - Szerb László (2007), Kisvállalkozások finanszírozása, Perfekt

Brealey - Myers (2005), Modern vállalati pénzügyek, Panem kiadó

Katona Ferenc (2007), Bankismeretek, Dunaújváros

Tanulmányok

Dr. Varga Nelli (2009), A fogyasztói pénzügyi lízing, PhD értekezés

Cikkek

A Magyar Villamos Művek Közleményei (2003/4)

Hivatkozott jogszabályok

A Tanács 2006/112/EK Irányelve

2000. évi C. törvény a számvitelről

2013. évi CCXXXVII. törvény a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról

2007. évi CXXVII: törvény az általános forgalmi adóról

Internetes anyagok

<http://autohitelalkusz.hu/nyiltvegu-penzugyi-lizing> Letöltve: 2015.03.27.

Nyilatkozat a szakdolgozat eredetiségéről

Alulírott Földes Gábor a Penta Unió Zrt. Okleveles forgalmazó-szakértő képzés hallgatója ezennel büntetőjogi felelősségem tudatában nyilatkozom és aláírással igazolom, hogy

**A zárt illetve nyílt végű lízinghez fűződő áfa szabályok bemutatása,
összehasonlítása**

Különös tekintettel a személygépkocsi-lízing áfa szabályaira

című szakdolgozatom saját, önálló munkám, az abban hivatkozott nyomtatott és elektronikus szakirodalom felhasználása a szerzői jogok nemzetközi szabályainak megfelelően készült.

Budapest, 2015-04-25

Földes Gábor